

НИКОЛА ИНДЖОВ
ПОКОЛЕНИЕТО НА
ПЕТДЕСЕТТЕ ГОДИНИ

chitanka.info

„За първи път видях Куба, когато много хора още не знаеха какво бъдеще революцията изгражда, но познаваха добре миналото, което бе разрушено от нея. Руините на миналото се очертаваха през ветровития океански въздух на Хавана — самотни жени пред кината от десет часа сутринта, по чиито лица като мъртва плесен бе вкоравяло белилото; деца с бакелитови подноси, в които някакви пасти за продан се смаляха от жегата като облъчени със стронций бели мишки; онзи просяк от ъгъла на 23 и 12 улици, за когото говореха, че имал сметка в банката... Това бяха видимите следи на унищоженото с огън и меч и те се забелязваха лесно между знамената с цвета на траура и кръвта, между революционните призови по калканите на недостроени небостъргачи, между ръцете, издигащи мачете и карабина“.

... Нека читателят ми прости, че започвам със самоцитиране — горният пасаж представлява началото на моята книга „Кубамар“, той ме връща към 1960 година, но тъй като написаното често напомня премълчаното, мисля си, че пак трябва да начена със словата на началото.

И тъй, за първи път видях Хавана, когато не знаех ни дума испански, а Otto Fernández, Pedro de Oraa и Хосе Мартинес Матос — ни дума български. Ние седяхме около бутилка ром в една кръчмица срещу хотел „Хавана ривиера“ и се гледахме с непроницаема симпатия. Само поезията можеше да звуци разбирамо тогава. Аз им рецитирах строфата с двадесетте звука „е“, те с тропическо оживление произнасяха ритмични стихове — ямбамбо ямбамбе... сонго солонго дел сонго... маматомба серембе кусеремба... акуемеме серембо ае ямбо ае...

Те започваха така от Ботев да усещат мелодията на езика ни, аз започнах от Гийен да долавям говора на кубинската поезия.

Оттогава насам ми предстоеше да навлизам в пространствата на кубинската поезия подобно на мотоциклетиста, който кара в цирков глобус. Виждали сте, нали — най-напред няколко кръгчета по хоризонталната основа, после, с ускорението, машината се залепва перпендикулярно на гравитацията, а след това започва страховития винтообразен полет из вътрешността на глобуса. Оттогава насам... и отсега нататък.

Около оная бутилка ром в кръчмицата срещу хотела се събираха много поети. Помня кипящия от чувство за хумор Луис Суардиас;

мълчаливия и стеснителен Луис Павон; приличния на Рицаря на печалния образ Роберто Фернандес Ретамар; изпоцапания с акварелни бои мавър Фаят Хамис; превъплътения в поет театрален и оперетен артист Давид Черисиан; бавния във всяко свое движение и всяка своя дума Франсиско де Ораа; постоянно унесения в размисли извън общия разговор Луис Марре; отглеждащия вече брада Мануел Диас Мартинес... Все споменаваха Раул Луис, но той тогава воюваше в планината Ескамбрай срещу контрапреволюционни банди. Все очаквахме да дойде Роландо Ескардо, но той тогава провеждаше аграрната реформа в отдалечена от кръчмицата зона. Хосе Алварес Бараганьо бе станал милиционер и нямаше време за времето около бутилката.

Бяха млади, всичко бе пред тях и всичко бе заради тях — така ми се струваше в ония безкрайни нощи, докато един ден Фидел Кастро не произнесе знаменитата фраза, че кубинската революция се оказа „поголяма от самите нас!“

Това бе нова идея. Тази идея по един особен начин обобщи поезията и поетичните пориви на моите приятели, всички те — творци от Поколението на Петдесетте години.

Днес Поколението от Петдесетте години представлява костната система на съвременната кубинска поезия, а в книжовен смисъл породи термин с определена естетическа стойност. Родени между 1930 и 1940 година, тези поети чрез творчеството си исторически станаха спътници на революционното поколение на Фидел Кастро, Камило Сиенфуегос, Ернесто Гевара. Те бяха бонгоя — двойния барабан на народната борба, вестител на саможертва и вестител на победа.

Още тогава Луис Суардиас казваше, че именно революцията направи възможна появата и развитието на нови по качество поети. В кръчмицата те идваха с големи свитъци поезия, която си четяха, пътуваха така и от страна в страна, предимно към Мексико и Венецуела, но именно революцията преобразува стиховете им в безспорен културен факт — в книга. Луис споделяше, че преди това поколение да разбере окончателно как да се изразява чрез поезията, обществото, в което бяха живели до победата на революцията, ги е задължавало да възприемат едно негодяйско (типичен негов израз!) фалшиво до корена си, поддържано от нищожни буржоазни умове схващане какво, че поезията се подхранва единствено от страданието и

нищетата, от личните горести на поета. Тази благодатна бедност на поета, продължаваше Луис, е още една легенда, срещу която сме вече в открита борба...

Поколението на Петдесетте години трябващо наистина да изпълни исторически значима мисия: да наложи в съзнанието на разбудения народ новата по същност и по обществено предназначение фигура на твореца въобще. Това, което правеше Алисия Алонсо в балета, превръщайки го в изкуство за широките народни маси; това, което правеше Сантяго Алварес в документалното кино, установявайки го като хроника и като диалог с участниците в сюжета; това, което правеше певецът Бени Море, налагайки градската кубинска песен като преграда срещу естрадата на янките — това трябващо да направи и поезията.

Аз не говоря за житейските перипетии на тези поети. Луис Павон стана министър на културата, Роберто Фернандес Ретамар — Президент на Дома на латиноамериканските народи, Otto Фернандес и Луис Марре — главни редактори на двете издания на Съюза на кубинските писатели и творци, Луис Суардиас — директор на Националната библиотека, Мануел Диас Мартинес, Фаят Хамис и Раул Луис — отговорни дипломатически представители. Аз говоря за преходния момент, когато поетът се превръща в трибун на създателните революционни цели. Впрочем, стихотворението на Давид Черисиян в този цикъл е посветено като че ли на този мъчителен и изпълнен с драматизъм етап в духовното развитие на кубинското общество.

Като творец от същото поколение на България, аз имах редкия шанс да преживея едни от най-хубавите си години редом с поетите от Поколението на Петдесетте години на Куба. Има нещо красиво в този успореден живот, незабравим за мене. Някой друг след време ще направи съпоставките между тези две поколения в поезията на България и Куба, за да продължи в нови, неизследвани пространства класическия вече паралел между поезията и живота на Христо Ботев и Хосе Марти.

Поколението на Петдесетте години даде своята кървава дан на борбата. Раул Гомес Гарсия бе убит при нападението срещу казармата „Монкада“. Франк Паис, човекът, предвиден да продължи водачеството на революционното движение, ако загине Фидел Кастро,

бе унищожен зверски от диктатурата. Агустин Гомес Лубиан, Хуан Оскар Алварадо, братята Луис и Серхио Сайс загинаха в нелегалната борба. Днес всяка антология на поетите от Поколението на Петдесетте години започва с техни стихове. Роландо Ескардо, Хоце Алварес Бараганьо и Роберто Бранли изгоряха много млади в свръхнапрежението на победата. Но останалите продължават своя вдъхновен труд в революцията, която се оказа „по-голяма от самите нас“.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.